

O I S

O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberálně-konzervativní chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

Také máte pocit, že ty měsíce teď ubíhají jak týdny? Čas rozhodně není lineární a jeho vnímání se mění s věkem. Vždyť jak dlouho jsme čekali ve školním věku na prázdniny? Zdálo se to nekonečné. A teď léto profrčí jak zrychlený vlak. Jinak ubíhá deset minut na zubařském křesle a jinak u sklenky vína s příjemným společníkem, neřku-li společníci.

Tak už se řítíme rokem 2021 a máme na něj tolik očekávání, hlavně těch zdravotních. Uvidíme, jestli bude schopen nám vyhovět. Není divu, že to tak utíká, protože podle teorie relativity každý stojící bod v časoprostoru uhání rychlostí světla podél časové osy. Pouze, když se navíc pohybujeme i v prostoru, uhne vektor rychlosti světla z časové osy směrem do prostoru a čas nám začne ubíhat tím pomaleji, čím rychleji se v prostoru pohybujeme.

Co z toho plyne? Buďme aktivní a v pohybu (aspoň v tom duševním) a čas k nám bude milosrdnější.

Motto

„Pravda je podivnější, než fikce. Fikce musí dávat smysl.“

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Smrt je černý velbloud, který leží každému u dveří. Dříve nebo později se na tom velbloudu svezeš.“
Arabské přísloví

„Každé těleso ponořené do kapaliny si po sobě vydrhne vanu.“
Archimedova manželka

„Člověk se mění, ale ne moc.“

„Skutečné dobro je dáváno prakticky výhradně v drobném, kdežto zlo nebo tzv. "dobro" je páčáno masivně.“

„Intelligence není choroba nakažlivá.“ *Oscar Wilde*

„Malí lidé vědí, že jsou malí, tlustí lidé vědí, že jsou tlustí, jen ti blbí nemají ani tušení.“

Víte, že?

- Při letu z New Yorku do Londýna jsou cestující vystavováni stejné úrovni záření jako při rentgenu. Za rok práce jsou piloti a letušky vystaveni silnějšímu záření, než pracovníci jaderných elektráren.
- Mikrosvět nekomutuje a neplatí tam $a \cdot b = b \cdot a$ či $a + b = b + a$. Závisí tam na pořadí operací.
- Síla už není moderní. V makrosvětě ji nahradilo zakřivení prostoru a v mikrosvětě virtuální výměnné částice (fotony, gravitony, gluony...)
- Množství vitamínu A obsaženého v játrech ledního medvěda je dostatečné na to, aby člověku způsobil smrtelnou otravu. Nejvyšší dovolená, ještě netoxická hranice příjmu vitamínu A pro dospělého muže, je pouhých 0,3 gramů jater tohoto polárního stvoření. Při konzumaci třiceti až devadesáti gramů je pak smrt téměř zaručená a vážné potíže může způsobit dokonce i psům, kteří jsou na příjem větších dávek vitamínu A zvyklí.
- Ve vzdálenosti pouhých 380 km prolétl 13.11.2020 asteroid o průměru našťěstí jen 10 m, tedy nejbližší, co bylo kdy zaznamenáno. Horší je, že observatoře i varovný systém ATLAS ho zanedbaly až 15h po jeho průletu.

Zajímavá matematika

Vyjádření maxima dvou čísel bez porovnávání $\max(x,y) = 1/2 \cdot (x+y+|x-y|)$. Goldbachův problém (1742): sudá čísla lze psát ve tvaru součtu dvou prvočísel $4 = 2+2$ $6 = 3+3$ nebo $10 = 5+5 = 3+7$ $24 = 11+13$ obecně to není dokázáno, ačkoliv neexistuje protipříklad.
z netu

Nahrává demokracie bludům a konspiracím?

V posledních letech se vyrojila spousta pověr, bludů a konspiračních teorií. To za totality nebývalo. Byl jeden ten „správný“ názor a pak ty „domácí“. Ale lidé tváří tvář bizarní realitě ctili zdravý rozum a snažili se jím řídit. Povoleny byly tak záhady bermudského trojúhelníku a i ty se vysvětlovaly rozumovými důvody, jako výron metanu z podmořských hydrátů.

Až svoboda a demokracie uvolnila i informační brzdy a najednou se toho na nás tolik valilo. Nebyli jsme připraveni rozeznat, co je reálné a co je mystifikace. Babičky už i za totality říkaly, „bylo to v novinách, tak to musí být pravda“, a my jsme najednou v euforii podlehlí naději, že teď by to tak mohlo být. Bulvár nás brzy vyvedl z omylu. Ostatně svoboda a demokracie má více příživníků, které táhne s sebou. Kromě bulváru to je i zvýšená kriminalita, podnikavci typu „šmejdu“, úniki mozku za lepším a v poslední době i populismus. Politickou korektnost se všemi těmi hloupostmi jako LGBT, gender, MeToo, BLM nepovažují za obecné rysy demokracie, ale za patologické projevy té současné západní.

Populární se stala literatura faktů i záhad, objevil se boom léčitelů a i mystiky. Jako bychom si chtěli vynahradiť ty dekády tvrdého materializmu. Mnohdy jsme si pak říkali „Ale co, když?“ Plno lidí s ne zcela technickým a racionálním vzděláním uvěřilo konspiračním teoriím. Často tak absurdním, že se jeden diví. To, že Američané natočili přistání Apolla na Měsíci ve filmových ateliérech nebo, že nás otravují chemtrails, rozstříkované z dopravních letadel je k pouštění. Ovšem třeba navádění k odpírání očkování má už negativní důsledky. Pomalu se k nám navrací choroby, které jsme znali už jen z vyprávění rodičů. Starostlivé maminky jsou chytlavé na takové informace a vyvrátit je je nad lidský úkol. Tady mnoho nezmůžou ani takoví popularizátoři vědy jako dr. Jiří Grygar nebo český spolek skeptiků Sisyfos.

Jsme chytlavější k neobvyklým bludům a konspiracím ze stejných důvodů, proč dopřáváme více sluchu negativním zprávám? Je to evoluční zásada, která nás chrání před nebezpečím, nehodami a predátory.

Mám pocit, že klesá i celková všeobecná vzdělanost, založená už v Rakousku-Uhersku, kterou nestačil zdevastovat ani bolševik. Člověk někdy žasne nad odpověďmi mladých v různých soutěžích a anketách. Ano, svět se změnil a je třeba vstřebet především spoustu specializačních znalostí, aby se člověk mohl pohybovat ve světě elektroniky a komunikací. Matematika ovšem navzdory tomu zůstává otlučkankem. Sociální vědy a neziskovky nás neuživí. Snadno se studují a názor je tam teorií.

Tisk a média byla kdysi strážci svobody a demokracie a málokterý skutečný žurnalista by se zaprodal, protože by se tím před kolegy i lidmi znemožnil. To dnes, kdy se média stala manipulativním politickým kolbištěm, už nikomu nehrozí. *Fake news* se staly zbraněmi. Rozšířil se pocit, že svoboda je bezbřehá a vše je možné. Sobecky se zapomíná na pravidlo, že svoboda končí tam, kde omezuje svobodu jiného. Nebo zdraví, chce se dodat.

Už bible radila jednu užitečnou zásadu: „Co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ty jim.“ Z našeho života se vytratila úcta nejen k názoru toho druhého, ale i tomu druhému. Máme se dobře a nikoho a ničeho se nebojíme. Zalezli jsme do svých sociálních bublin. Blahobyť nás připravil o pokoru. A pokora je důležitá. Zakotvuje nás a činí nás silnějšími a odolnějšími.

Může tedy za tyto problémy svoboda a demokracie? Nebyla by nakonec lepší osvěcená diktatura, jak jsme kdysi u vína filozofovali? Ta se nepotácí a směřuje vpřed cílevědomě. Bohužel je však nestabilní v čase a vždy se nakonec zvrhne. Povedla se snad jedině v Singapuru (Lee Kuan Yew). Svoboda a demokracie je vždy taková, jací jsou lidé v ní. To si uvědomoval i

T.G. Masaryk, když se nás k ní snažil vychovat. Bohužel to zcela nestihl. Naše svoboda a demokracie nejsou dnes naší nejlepší vizitkou. To si tak nějak uvědomujeme všichni. Ona nám nepodsouvá bludy a konspirace, v těch si libujeme my sami. Dá se však na ní pracovat, dokonce se na ní musí neustále pracovat, nemá-li se ztratit. Musí být doprovázena i zodpovědností. A co proto můžeme udělat my? Nic grandiózního, jen být k sobě vstřícnější a lepší, cítit i jiný názor a snažit se vést děti k pokoře a vzdělání. A ono se to za pár let projeví. Nejhorší je dav a jeho chování. Nebuďte davem ani v životě ani na internetu. Zkuste nenadávat a všimát si pozitivních věcí kolem sebe. Jsou tam, jen jste je dosud neviděli.

Hacknutá čeština

Babarazzi - sousedka, která musí o všem vědět, místní drbna

Pornocovat - sledovat porno až do pozdních nočních hodin

Koronazávora - celostátní karanténa (lockdown) kvůli koronavirové epidemii

Loula - (o muži) obézní, pomalu chápající jedinec

Psychocečka - hysterická matka, která bezostyšně kojí na veřejnosti

Zvadlo - pozvánka

Hovnobus - autobus poháněný bioplynem

Stravenecnik - člověk platící výhradně stravenkami

Milulka - antikoncepční pilulka

Jet na výpary - být na konci sil, být vyčerpaný
z netu

Zajímavá přirovnání

Díval se na ni, jako by měl volný byt.

Byla ten typ stopařky, co vyznává „Lepší 20 centimetrů v těle než 20 kilometrů v nohách.“

Byla to aerodynamická žena, nekladla téměř žádný odpor.

Když ji uviděl, jeho chytré hodinky mu automaticky změřily puls a chytrá bankovní aplikace zablokovala kartu.

Ateisté ho přímo zbožňovali.

Byla to taková semetrika, že by jí i Ghándí dal pár facek.

Přilepil se na ni, jak koronavirus.

Je zakázáno dotýkat se žen i na zem spadlých?

Vracel se trpělivě jak koronavirus. *posbíráno z netu*

Marie Terezie by se zhrzila ...

Jmenuju se Honza. Jsem žákem 5. třídy. Chtěl bych vás seznámit s naší školou a taky vám vyprávět, co jsme se dnes učili.

Naše škola je velmi moderní a pokroková, protože je inkluzivní.

Inkluze je, když se všichni učí spolu v normální škole. Romové, bílý, cizinci a postižené děti, všichni spolu v jedné třídě.

Není tu žádná diskriminace.

V naší třídě je nás celkem 12 žáků a kromě učitele tu s námi jsou ještě 3 paní asistentky a jedna paní psychologka.

Teď vám všechny moje spolužáky představím.

V první lavici u okna jsou dvě holky - Lucka a Rebeka.

Ve druhé lavici sedí Milan Tancoš a Jozef Žigo. Jsou to Romové. Nebaví je moc sedět v lavici, tak většinou běhají po třídě, nebo si s paní asistentkou hrajou vzadu a zpívají romské písně.

Dříve pořád s dalšími Romy čekali před školou a od ostatních si něco půjčovali, hlavně mobily a peníze. Mě jednou odtáhly do křoví a půjčili si moje peníze a

bundu. Ale o tom nám paní ředitelka zakázala mluvit a dnes už nesmíme do školy nosit nic drahého. Jejich rodiče to prý mají těžké kvůli diskriminaci a rasizmu. Naše škola pro romské žáky každý rok koupí nové mobily a tablety a taky jim dává kapesné. Jinak jsou všichni hrozně nadaní a chytrý, hlavně na hudební a výtvarnou výchovu. Mají samé dobré známky.

Ve třetí lavici sedí Štefan. Je mentálně postižený. Vedle něj sedí jeho speciální asistentka Renata, která mu se vším pomáhá a utírá mu nudle a sliny. Mluvit nedokáže, jen vydává různé zvuky, ale všichni víme, že je úžasně chytrý. Dostává totiž samé jedničky. Učitelky říkají, že je pro naši třídu velkým obohacením.

V první lavici u dveří jsou Monika a David. Ve druhé lavici u dveří sedím já a vedle mě Mustafa. Jeho rodiče přišli z Afghánistánu.

Ve třetí lavici je Alžběta. Je postižená s daunovým syndromem, ale je hrozně chytrá. Má nejlepší známky z celé naší třídy. Vedle ní sedí její asistentka Martina.

Ve čtvrté lavici sedí Lukáš a vedle něj Manu. Manu je tu nový. Přišel k nám před 2 měsíci a jeho rodiče jsou z Afriky. Pamatuju si na jeho první den u nás. S naší třídní jsme uspořádali uvítací párty. Všichni jsme se s ním museli obejmout a poděkovat mu, že se přistěhoval do naší země, protože naše země i naše škola patří všem.

V poslední lavici sedí naše třídní psycholožka. Pomáhá nám a řeší různé problémy. Minulý týden Lucka z první lavice nechtěla dát napít Milanu Tancošovi, tak jí paní psycholožka musela vyšetřovat pro podezření z podvědomého rasizmu. Lucka se pak musela Milanovy omluvit.

A co jsme se dnes učili ?

První hodinu byl zeměpis. Paní učitelka nám vyprávěla o islámské kultuře. Na konci hodiny nás vyzkoušela z toho, co jsme si zapamatovali.

Všichni dostali jedničku.

Druhá hodina byla matematika. Učili jsme se malou násobilkou. Až se naučíme malou, tak v 6, nebo 7. třídě začneme s velkou násobilkou, Už se moc těším.

Také si mě pan učitel vyzkoušel u tabule.

Zadal mi deset příkladů. Správně jsem spočítal tři. Dostal jsem dvojku. Po mě šel k tabuli Oláh. Pomáhala mu paní asistentka a dostal jedničku. Je fakt dobrej.

Třetí hodinu jsme měli Občanskou výchovu. Přišli k nám studenti z Člověka v Tísni a měli jsme přednášku o lidských právech a diskriminaci lidí s odlišnou orientací. Na konci hodiny nám paní učitelka pustila pohádku. Bylo to o dvou gayích co se zamilovali a narodil se jim malí černoušek. Moc se mi pohádka líbila.

Čtvrtá hodina byla Čeština. Učili jsme se romskou básničku. Na konci hodiny jsme jí společně recitovali a všichni dostali jedničku.

Poslední hodinu byla hudební výchova. Učili jsme se zpívat romské písně.

Nejlepší byli Milan Tancoš a Oláhovic. Dostali jedničku a pochvalu.

Tak to je moje třída.

Naše třídní říká, že inkluzivní škola je nejmodernější a nejlepší. V normálních školách, kde jsou jen normální běloši, tam prej má hodně lidí čtyřky a pětky.

Ale v naší inkluzivní škole máme všichni jenom jedničky a dvojky. Musíme jít příkladem.

Diskriminace u nás prostě neexistuje. Každý má právo na úspěch a vzdělání! Tak ahoj. Honza. z netu

Vzpomínka na adventní perníkové svíčky mé ženy

Hmota a antihmota

Na základě sci-fi románů očekáváme, že při setkání hmoty a antihmoty dojde k obrovskému kataklyzmatickému výbuchu. Ano k anihilaci dochází a vzniká energie ve formě elektromagnetického záření. Ale není to tak dramatické jako atomová bomba. K anihilaci totiž nedochází v objemu, ale jen na styčné ploše, tedy povrchu.

Jistě znáte Leidenfrostův jev, jak kapičky vody dlouho tančí na rozpálené plotně, než se vypaří. Izoluje je malá vrstvička páry. A něco obdobného se děje na rozhraní hmoty a antihmoty. Povrchy ovšem od sebe neizoluje pára, ale elektromagnetické záření, které na ně vyvíjí tlak. Říká se tomu podle objevitele Alfvénův jev.

Masopust

Je slavnostní období mezi Vánoce a postní dobou. Zatímco jeho počátek, který nastává po svátku *Tří králů* (6. ledna), má pevné datum, tak jeho konec na *Popeleční středu* je závislý na datu Velikonoc a končí tak v rozmezí od poloviny února do počátku března. Říká se mu také *fašank* nebo *voračky*. V původním smyslu jde o „opuštění masa“ (slovo *karneval* pochází nejspíš z italského *carne levare*, „dát pryč maso“). Masopust pak představoval období hodování a veselí mezi dvěma postními dobami. Během něj probíhaly taneční zábavy, zabijačky a také svatby. Vrcholí posledním čtvrtkem tohoto období, zvaným *Tučný čtvrtek*, spojeným se zabijačkou a hostinou. Poslední tři dny, tedy o masopustní neděli, v pondělí a úterý, které jsou zvány ostatky, končiny, fašank či přímo masopust, se konají různé rituální úkony, průvod masek, scénické výstupy a končí taneční zábavou. Pak následoval dlouhý čtyřicetidenní půst. z netu

To nám dnes už moc neříká, my se cpeme pořád....

Lži v životě

Od mala nás učí, že lhát se nemá a že každá lež se dříve či později provalí a bude průšvih. Později zjistíme, že lež nám sem tam projde, ba je dokonce součástí některých povolání. Daleko k ní nemají obhájci a každý zná lékařskou milosrdnou lež.

Na lži nebo klamání je však přímo založen reklamní průmysl a také předvolební politika. S drobným klamáním se však můžeme setkat i doma. Stačí

porovnat vzhled ženy hned po ránu a večer, když se chystá do divadla nebo na ples. O svatebním dnu ani nemluvě.

V případě reklamy a našich drahých poloviček či milenek však

toto klamání blahosklonně přehlídíme. Ba co víc, někdy nám dělá i dobře.

Komu vděčíme za abecedu?

První písmena vyjadřovala symboly objektů a činností a bylo obtížné se je naučit. Zhruba dva tisíce let před naším letopočtem vynalezli Feničané fonetické písmo, které přiřazovalo znak každému zvuku hlásky a

souhlásky. Feničské písmo, které mělo 22 znaků, se rychle rozšiřovalo, protože se jím dalo psát v různých jazycích. Brzy dalo vzniknout dalším písmům, jako řeckému, latince, azbuce a arabskému písmu. Feničané, nebo také Kartaginci nebo Punové, se rozšířili z pobřeží Libanonu postupně na celé severoafrické pobřeží, Sicílii, Ibizu. Byli mocní ještě před Římany, kteří také později porazili jejich říši. dle TV

O úloze strachu

Myslíte, že strach je jen negativní emoci? Strach a obavy jsou přirozenou součástí života. Byly tu odjakživa a činí nás opatrnějšími a pokornějšími. Falešný pocit bezpečí je totiž cesta do pekel.

Neohrožení hrdinové zpravidla evolučně brzy vyhynou a zůstávají jen v legendách. Přiměřený strach motivuje, zatímco, jeho silná verze, úzkost, ochromuje. V průběhu evoluce se vyvinuly určité mechanismy sloužící k účelné reakci na stále se rozšiřující spektrum podnětů z prostředí kolem nás. Naše moderní mozky mají v sobě stále mysl doby kamenné. Deset tisíc let, tedy zhruba pět set generací, je velmi krátká doba na změny v genetických oblastech. Je strach aktuální, kdy na okamžik ztuhneme a pak buď bojujeme, anebo utečeme. A pak strach ustálý, kdy jsme si vědomí určitého nebezpečí, které udržuje naši ostražitost. Bojíme se ztráty partnera nebo o své děti a jsme zodpovědnější.

Se strachem se setkáváme už v dětství, když něco provedeme. Oprávněně se obáváme trestu, který také formuje náš charakter a naše další chování. Umírněné tělesné tresty těžko nahradí jen povídavé vysvětlování a nabádání. Vidíme to na chování některých dětí a poklesu autority učitelů. Ostatně respekt k autoritám klesá celkově.

Dnešní vyspělé společnosti se snaží o absolutní bezpečnost ve všech oblastech života a tedy také eliminaci obav a strachu. Tím ale vychovávají lidi k většímu riskování a bezstarostnosti. Mízi ta vývojová úloha, kterou strach hraje v rámci duálních systémů. Jako třeba právo a povinnost či svoboda a zodpovědnost. Lidé ztrácejí pokoru a prosazují jen své nároky.

Specifickou úlohu hraje strach z jinakosti. O tom by mohly vyprávět zrzavé nebo postižené děti ve školách. Děti se chovají ještě přirozeně a přirodně. Instinktivně poznávají, že dané dítě vybočuje, že není jako ostatní v tlupě. Snaží se ho proto vypudit, často šikanováním. Civilizace je nutí pod sankcemi tento strach potlačit a děti později často zjistí, že ta zrzka je docela fajn.

Pocit jinakosti ztěžuje i soužití rozdílných kultur. S některými to celkem jde dobře, jako s Ukrajinci nebo Vietnamci. S jinými, jako muslimové či u nás Romové mohou být problémy. Je to opět otázka míry přizpůsobení neboli jinakosti. Postoje lidí ovlivňuje zkušenost, jak osobní, tak i mediální. Setkáte-li se s deseti psy a sedm z nich vás kousne, tak budete vůči psům podezřívaví a nic ta tom nezmění fakt, že ten desátý je mazlivý miláček.

Pocit strachu udržuje i pokoru, která je důležitá. Jsem součástí něčeho a musím ctít pravidla. Nemohu všechno, co bych chtěl. Pokoru by měly cítit nejen většiny, ale také zejména menšiny. Už proto, že ač je jich málo nebo jsou jiní, jsou většinou tolerováni. Jak vidíme, z evolučního hlediska to není vůbec samozřejmé.

V dnešní zabezpečené společnosti si lidé kompenzují absenci strachu sledováním hororů a krimi seriálů. Uspokojí je pocit, že se to nestalo jim a přesto si užijí adrenalin, pošimrají své ego. Snaha politické korektnosti vylepšovat skutečnost a eliminovat pocit ponížení či nepohody jde proti přirozenosti. Protože určitá úroveň obav je užitečná a mobilizuje. Žít v bavlence je kontraproduktivní. Nebuďme tedy ustrašení a úzkostliví, ale občas se i obávejme. Nemáme všechno ve své moci.

Řešení úlohy: není

A slovo závěrem

Tak podle statistik koncem roku dosáhnou hodnoty průměrného dožití mužů v ČR. To je pocit zklidňující vzhledem ke covidu, ale přece jen celkově trochu znepokojující. Člověk je tvor zvědavý a chtěl by znát, jak to vše dopadne. A nejen to, ale i to další. Navíc, kdo by chtěl být průměrný, že? Po rodičích mám v genech až znepokojující dlouhověkost (90 a 95 zatím), ale jistě jsem se na ní také stačil negativně podepsat svojí životou. Tak mi přejte, aby mi ten nahoře nebo osud ráčil zachovat nějaké funkční neuron, něco chrupavek a svaly ať úplně nezatrofují. A ať mi i nadále chutná. Život i jídlo.

Bude *bitcoin* plnit roli digitálního zlata? Od září v souvislosti s korunou vzrostla jeho hodnota třikrát. Podobně jako drahých kovů je ho jen omezené množství a nedá se „natisknout“. Rada bank a investičních fondů ho už zařadila do svého portfolia.

2. února budou *hromnice* neboli *Uvedení páně do chámu*, což je v lidovém křesťanství oslavou přicházejícího jara, podobně jako keltský předkřesťanský svátek *Imbolc*. Tak snad se dočkáme.